

Benchmark document:

Meetbare circulariteit in Nederland

BCI Gebouw Paper
V2024-0701 | juli 2024

Inhoudsopgave

01	Voorwoord	3
02	Uitgangspunten (boxplot weergave)	4
03	Resultaten	6
03.01	Milieuprestatie Gebouwen (MPG)	6
03.02	Paris-Proof indicator	8
03.03	Materiaalgebonden CO ₂ opslag	10
03.04	Verantwoorde herkomst van bouwmaterialen.....	11
03.05	Toekomstscenario bouwmaterialen	12
03.06	Material Circularity Index (MCI)	13
03.07	Losmaakbaarheidsindex (LI)	14
03.08	Building Circularity Index (BCI)	15
04	Over BCI Gebouw	16
05	Hulp gewenst?	17

01 Voorwoord

Met dit benchmark document geeft BCI Gebouw inzicht aan de bouw- en vastgoedsector over de huidige materiaalgebonden prestaties van gebouwen en geeft richting aan de veel gestelde vraag vanuit deze sector: “**Hoe hoog ligt de lat op dit moment?**”

Dit document geeft inzicht in de prestaties van Nederlandse nieuwbouwwerken die het afgelopen half jaar met BCI Gebouw zijn berekend (vanzelfsprekend op basis van geanonimiseerde data). Hierin maken wij onderscheid in grondgebonden en gestapelde woningbouw en de meest gebruikte utiliteitsgebouwen, zoals industrie en kantoren.

BCI Gebouw ververst deze data een aantal keren per jaar en voegt archetypen toe, mits er voldoende data voorhanden zijn.

Team BCI Gebouw

Auteur: Thimo Hillenius
Coauteur: Mike van Vliet, Dennis Dekker, Jim Teunizen

02 Uitgangspunten (boxplot weergave)

In de resultaten zijn alleen **nieuwbouw** projecten meegenomen die het afgelopen half jaar in BCI Gebouw berekend zijn. Alleen de berekeningen in **definitief ontwerp** en **as built (zoals gebouwd)** zijn in dit document meegenomen.

De weergegeven typologieën:

- woningen grondgebonden;
- woningen gestapeld;
- utiliteit: industrie;
- utiliteit: kantoren.

In de nabije toekomst breidt BCI Gebouw het aantal typologieën uit met gebouwtypes onderwijs, sport, winkels, gezondheidszorg, logies en overig gebruik, zodra hiervoor de steekproefgrootte groot genoeg is in BCI Gebouw.

De steekproefgrootte (n) waarop de resultaten gebaseerd zijn, zijn:

Typologie	Steekproef (n)
Woningen grondgebonden	205
Woningen gestapeld	106
Industrie	41
Kantoren	17

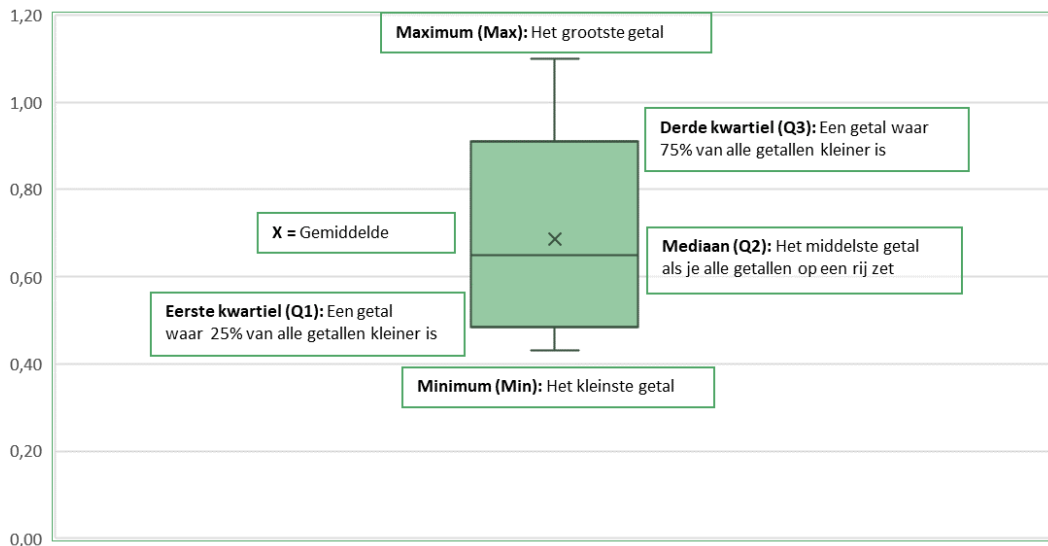
De volgende indicatoren geven wij weer in dit benchmark document:

- Milieuprestatie Gebouwen (MPG);
- Materiaalgebonden CO₂ uitstoot / Paris-Proof Indicator (PPI/MPG-2);
- Materiaalgebonden CO₂ opslag (CSC);
- Verantwoorde herkomst materialen;
- Toekomstscenario materialen;
- Losmaakbaarheid;
- Material Circularity Index (MCI);
- Building Circularity Index (BCI).

In dit rapport geven wij een korte uitleg per indicator. Voor meer informatie verwijzen wij naar de begrippenlijst op bcigebouw.nl

De resultaten worden getoond in boxplots met marktgemiddelden. Deze weergave geeft een duidelijk inzicht in de verdeling van de resultaten. Dit geeft een visueel inzicht in de scores per indicator, per typologie.

Onderstaande figuur biedt uitleg over de boxplot:

De boxplot is verdeeld in kwartielen, waarbij:

- L = het laagste getal in de score (min);
- Q1 = 1e kwartiel: grenswaarde waar 25% van alle waarden onder ligt;
- M = mediaan: de middelste waarde;
- X = gemiddelde: de gemiddelde waarde;
- Q3 = 3e kwartiel: grenswaarde waar 75% van alle waarden onder ligt;
- H = het hoogste getal in de score (max).

De boxplot geeft zowel inzicht in het gemiddelde (X) als de mediaan (M). De mediaan is in vele gevallen een betere indicator om de eigen prestaties aan af te meten dan het gemiddelde. Dit komt doordat extreem hoge of lage scores (zogenaamde uitschieters) het gemiddelde sterk kunnen veranderen, waardoor een afwijkend beeld kan ontstaan. De mediaan wordt niet beïnvloed door deze extreme scores en geeft een beter beeld van het midden van alle scores.

Bij het opstellen van dit rapport is alleen gekeken naar geanonimiseerde scores van gebouwen op de indicatoren. Dit rapport geeft geen verklaring over hoe gebouwscores behaald zijn en met welke materialisatie. BCI Gebouw doet geen uitspraak over de haalbaarheid van behaalde scores.

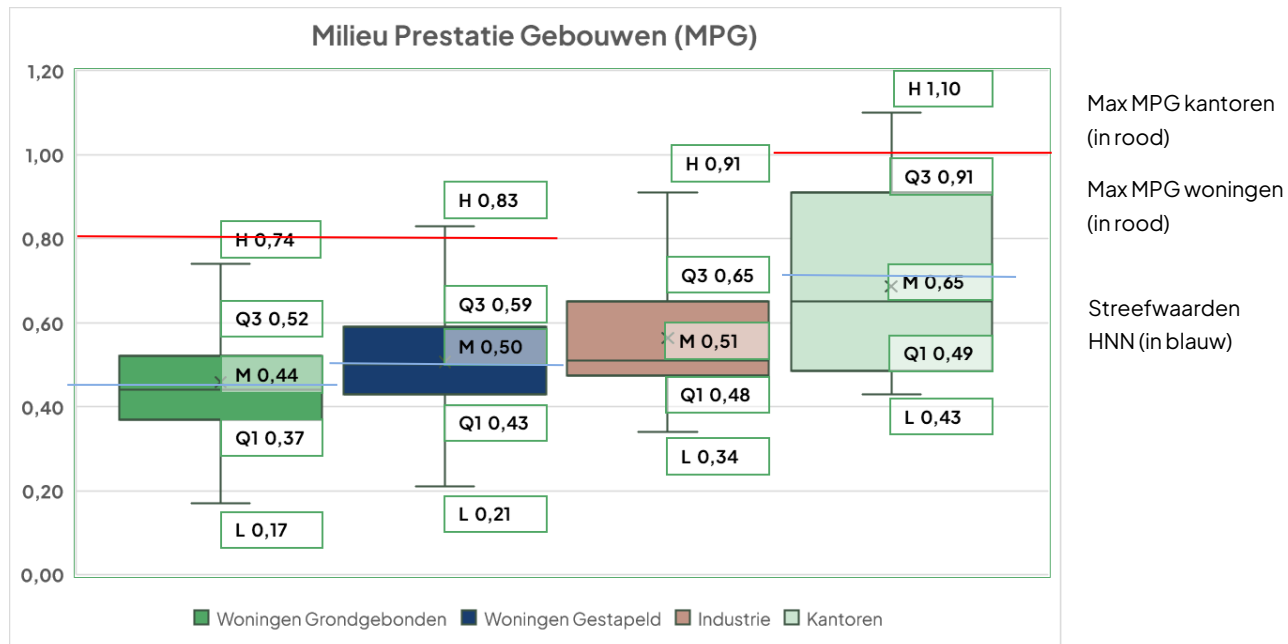
03 Resultaten

03.01 Milieuprestatie Gebouwen (MPG)

Uitleg:

Ieder gebouw bestaat uit bouwproducten. Voor ieder product wordt onderzoek gedaan naar de effecten die dit product heeft op het milieu, van het delven van de grondstoffen tot aan de sloop van een gebouw, oftewel *from cradle to grave*. Deze effecten worden weergegeven in de Lifecycle Assessment (LCA) van een product.

Om de producten in een gebouw te kunnen vergelijken, worden deze milieu-effecten gewogen en bij elkaar opgeteld tot een schaduwprijs. Dit is de Milieukosten Indicator (MKI): een theoretische kostenpost die nodig is om de milieuschade te verhelpen. De schaduwrijzen van alle producten in een gebouw worden bij elkaar opgeteld en gedeeld door het bruto vloeroppervlak van het gebouw. Dit is de Milieuprestatie Gebouwen (MPG) van het gebouw. Hoe lager de MPG score, hoe minder effect het gebouw op het milieu heeft. De MPG waarde maakt onderdeel uit van het bouwbesluit voor nieuwbouw. Voor meer informatie: <https://milieudatabase.nl/nl/milieuprestatie/bepalingsmethode/>

De MPG bestaat uit de MKI*hoeveelheid / (BVO*jaar).

De wettelijke maximale MPG eis is door de Rijksoverheid vastgesteld op 0,8 voor woningen en 1,0 voor kantoren. De overheid scherpt deze stapsgewijs aan. Een volgende aanscherping staat gepland per 1 juli 2025, waarbij ook eisen worden opgenomen voor

onderwijs, industrie en winkels. In de resultaten is goed te zien dat de gemiddelde resultaten ver beneden de maximale wettelijke grenswaarden ligt (de rode lijnen).

Raamwerk Het Nieuwe Normaal hanteert ambitieuzere streefwaarden voor de Milieuprestatie Gebouwen (de blauwe lijnen):

- Woningen grondgebonden $\leq 0,45$;
- Woningen gestapeld $\leq 0,50$;
- Kantoren $\leq 0,70$.

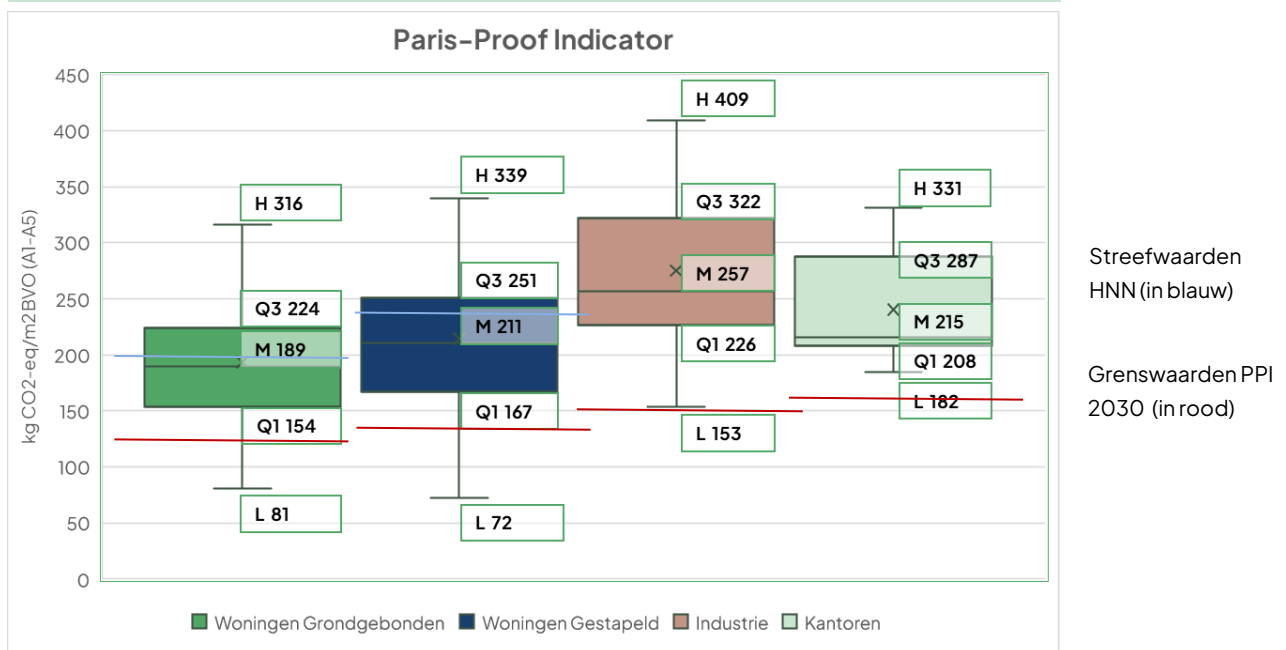
Voor industrie biedt Het Nieuwe Normaal nog geen streefwaarde. Voor kleinere woningen (< 80 m² BVO) geldt een indicatieve streefwaarde van $\leq 0,55$.

Uit de resultaten blijkt dat de streefwaarden uit Het Nieuwe Normaal als haalbaar kunnen worden getypeerd, daar in alle gevallen de mediaan uit de benchmarkresultaten onder de streefwaarden ligt. Tevens valt op, dat zeker niet alle resultaten voldoen aan de grenswaarden zoals in Het Nieuwe Normaal omschreven. Optimalisatie is hiervoor vereist.

03.02 Paris-Proof indicator

Uitleg:

De Paris-Proof Indicator geeft de CO₂ uitstoot van het gebouw weer in de productie- en bouwphase (A1-A5), in CO₂ equivalenten. Uitstoot van broeikasgassen anders dan CO₂ zijn hierin meegenomen. Uitstoot in de gebruiksfase (B), sloopfase (C) en 'lasten en baten buiten de systeemgrens' (D), zijn niet meegenomen in de Paris-Proof indicator. De Paris-Proof grenswaarden geven het CO₂ budget weer dat 'over' is om binnen de gestelde opwarmingsgrenzen te blijven, zoals afgesproken tijdens het Klimaatakkoord van Parijs in 2016. Voor meer informatie: <https://www.dgbc.nl/rekenprotocol-paris-proof-materiaalgebonden-emissies-317>

De CO₂-grenswaarden conform Paris Proof zijn in een tijdsperiode bepaald en worden in de tijd steeds scherper. In dit overzicht (de rode lijnen) worden de grenswaarden in 2030 getoond. In 2030 zijn deze CO₂-grenswaarden gesteld op (kg/m²BVO) conform de publicatie van de DGBC: Rekenprotocol Paris Proof Materiaalgebonden V1.1:

- Woningen grondgebonden: 126;
- Woningen gestapeld: 139;
- Industrie: 151;
- Kantoren: 158.

Hierbij valt direct op dat de gestelde grenswaarden voor 2030 in alle archetypen ruimschoots worden overschreden. Ontwikkeling op CO₂-arm materiaalgebruik is in dit licht dan ook noodzakelijk.

Het Nieuwe Normaal hanteert voor zowel grondgebonden als gestapelde woningen streefwaarden die de haalbaarheid en de ambitie op dit moment weergeven (de blauwe lijnen):

- Woningen grondgebonden ≤ 200 ;
- Woningen gestapeld ≤ 240 .

Voor industrie en kantoren zijn er (nog) geen streefwaarden in Het Nieuwe Normaal benoemd. Het realisme in haalbaarheid van de streefwaarden in Het Nieuwe Normaal komt tot uiting in de prestaties binnen dit benchmark document.

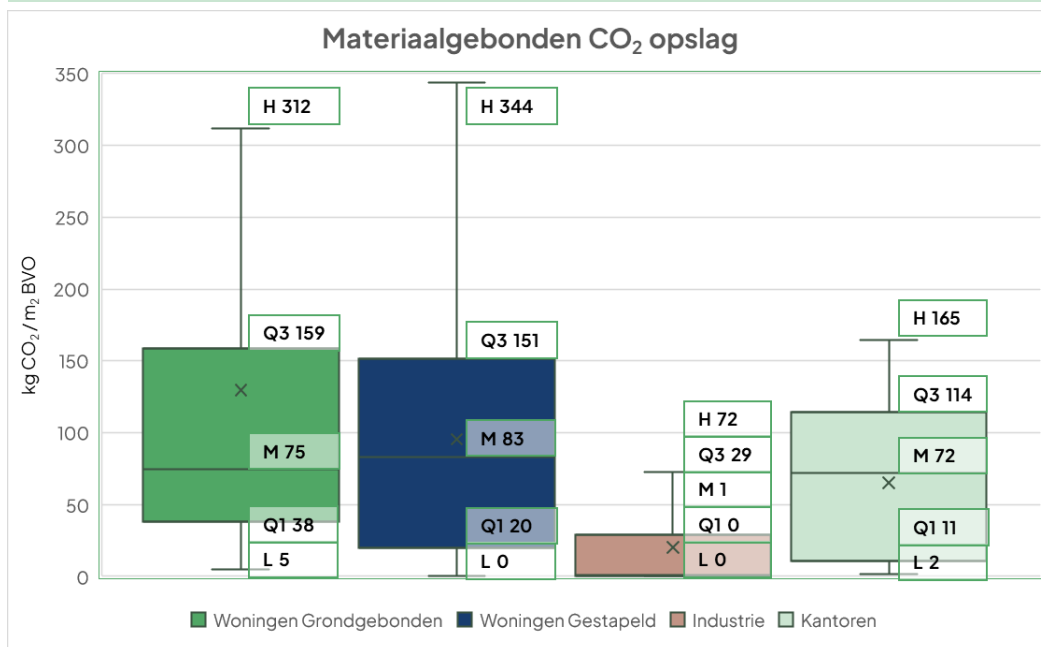
Uit de achterliggende data blijkt dat houten gebouwen goed scoren op de Paris-Proof indicator. Dit komt omdat beton en staal een grotere CO₂ uitstoot hebben dan hout. Dit verklaart voornamelijk het verschil tussen woningbouw en kantoren, waar doorgaans meer gebouwd wordt met beton en staal.

03.03 Materiaalgebonden CO₂ opslag

Uitleg:

De meeste biobased materialen bevatten de eigenschap om CO₂ op te slaan en hebben hiermee een positieve invloed op het milieu. De indicatieve materiaalgebonden CO₂ opslag in gebruikte biobased producten is hierboven weergegeven. Deze CO₂ is middels de opslag tijdelijk aan de atmosfeer onttrokken. Voor meer informatie:

<https://www.sgs.com/en-nl/services/carbon-capture-utilization-and-storage>.

De verschillen zichtbaar in bovenstaande figuur komen voort uit het gebruik van hout als constructietypologie, in vergelijking tot beton of staal. Woningen bevatten over het algemeen meer hout dan gebouwen in industrie en scoren daardoor beter qua CO₂ opslag.

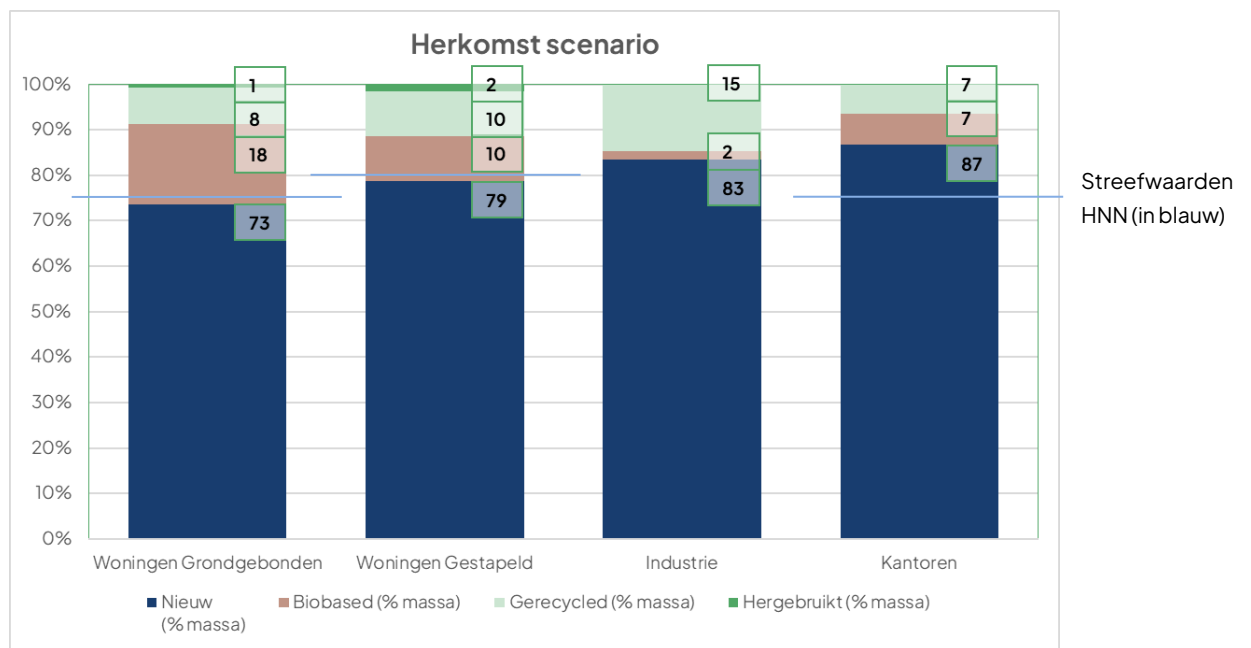
Hoewel materiaalgebonden CO₂ opslag wel is opgenomen in de leidraad van in Het Nieuwe Normaal, wordt deze vooralsnog als indicatief weergegeven zonder concrete streefwaarden.

03.04 Verantwoorde herkomst van bouwmaterialen

Uitleg:

De fabricage van producten vereist grondstoffen en energie. Om een circulaire bouweconomie te bereiken, dient het gebruik van nieuwe (*virgin*) grondstoffen zoveel mogelijk te worden beperkt. Dit kan worden bereikt door enerzijds producten te recycleren of te hergebruiken en anderzijds door natuurlijke en teruggroeiende (*biobased*) grondstoffen te gebruiken.

Onderstaande tabel geeft weer hoe de verantwoorde herkomst van de bouwproducten verdeeld is.

Het Nieuwe Normaal hanteert streefwaarden voor het percentage massa uit hernieuwbare, gerecyclede en hergebruikte bronnen gezamenlijk. Deze zijn:

- Woningen grondgebonden: $\geq 25\%$;
- Woningen gestapeld: $\geq 20\%$;
- Kantoren: $\geq 25\%$.

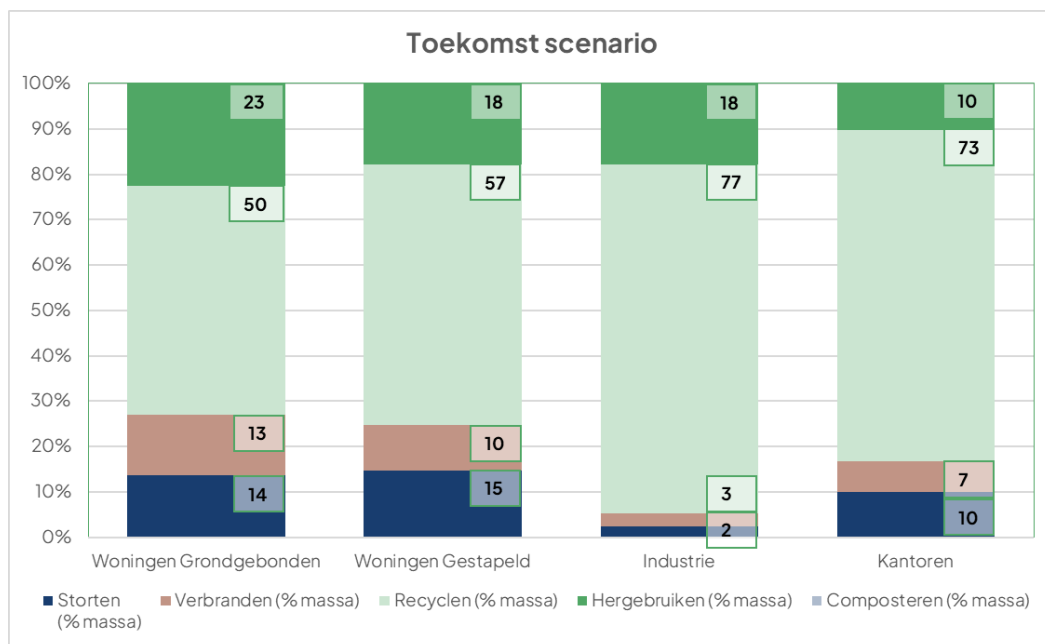
Volgens de streefwaarden van Het Nieuwe Normaal liggen woningen grondgebonden en woningen gestapeld op koers, voor kantoren is nog een extra optimalisatie noodzakelijk.

03.05 Toekomstscenario bouwmaterialen

Uitleg:

Naast de verantwoorde herkomst is ook het toekomstscenario van onze bouwmaterialen vooraf bepaald. Bij de bepaling van het toekomstscenario wordt er uitgegaan van het forfaitaire scenario welke landelijk is bepaald door de Nationale Milieudatabase (NMD). Op dit moment is landelijk bepaald dat het toekomstscenario van houtproducten aan het eind van de levenscyclusfase verbranden is. BCI Gebouw biedt de mogelijkheid om af te wijken van het forfaitaire toekomstscenario, mits daar voldoende bewijs voor geleverd kan worden, zoals terugnamegaranties met leveranciers en passende losmaakbaarheid.

Onderstaand schema laat zien hoe het toekomstscenario van de gebouwen verdeeld is.

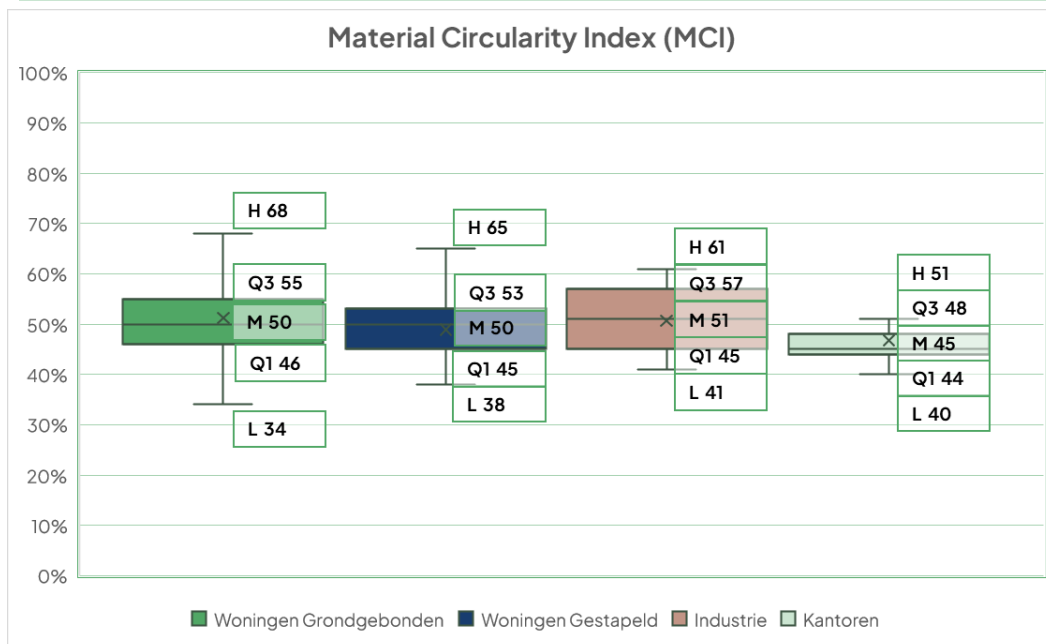

Het massapercentage recycling en hergebruik zijn in Het Nieuwe Normaal meegenomen als indicatie, maar hiervoor zijn geen grenswaarden opgesteld. Opvallend is het aandeel hergebruik, dat voor kantoren lager ligt dan voor woningen.

03.06 Material Circularity Index (MCI)

Uitleg:

De gemiddelde waarde van de verantwoorde herkomst en het toekomstscenario van materialen wordt tezamen met de levensduur uitgedrukt in de **Material Circularity Index (MCI)**. De basis van deze index vindt zijn oorsprong in de wijze waarop de Ellen McArthur Foundation circulariteit beoordeelt. De MCI score vormt een onderdeel van de Building Circularity Index.

De range van de MCI in alle typologieën is relatief klein. Dat komt doordat tegenstellingen in positieve herkomst en een positief toekomstscenario elkaar binnen deze score relatief opheffen. Zo heeft hout als materiaal een positief herkomstscenario, maar is het forfaitaire toekomstscenario van beton beter dan van hout. Een wijziging in het forfaitaire toekomstscenario van bio-based producten kan hier in de toekomst een grotere range teweegbrengen.

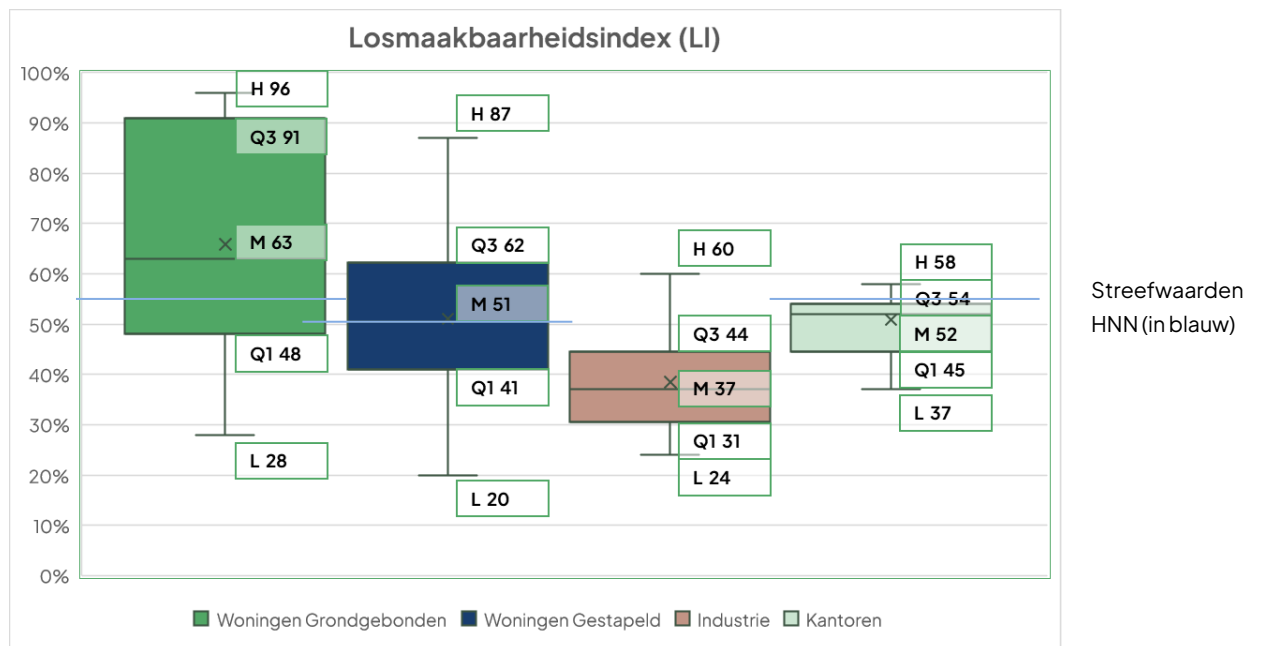
De nuance in het herkomst- of toekomstscenario van materiaalgebruik geeft hierbij meer inzicht in waar het zwaartepunt ligt. Ook voor de indicatie om aan te geven hoe circulair een gebouw is, is de MCI alleen te summier. Hiervoor dient deze te worden aangevuld met de losmaakbaarheidsindex tot de BCI score.

03.07 Losmaakbaarheidsindex (LI)

Uitleg:

De belangrijkste randvoorwaarde om materialen opnieuw te kunnen gebruiken is de manier waarop deze materialen met elkaar verbonden zijn. De mate waarin deze verbindingen te verbreken zijn én het materiaal zijn functie/ waarde kan behouden, wordt uitgedrukt in de **losmaakbaarheidsindex (LI)**. Hoewel er geen wettelijke bepaling is voor het uitdrukken van losmaakbaarheid, volgt de markt de bepaling zoals omschreven in *Meetmethodiek Losmaakbaarheid V2.0* van Circular Buildings:

<https://www.dgbc.nl/publicaties/circular-buildings-een-meetmethodiek-voor-losmaakbaarheid-v20-41>

Het Nieuwe Normaal hanteert de volgende streefwaarden voor losmaakbaarheid:

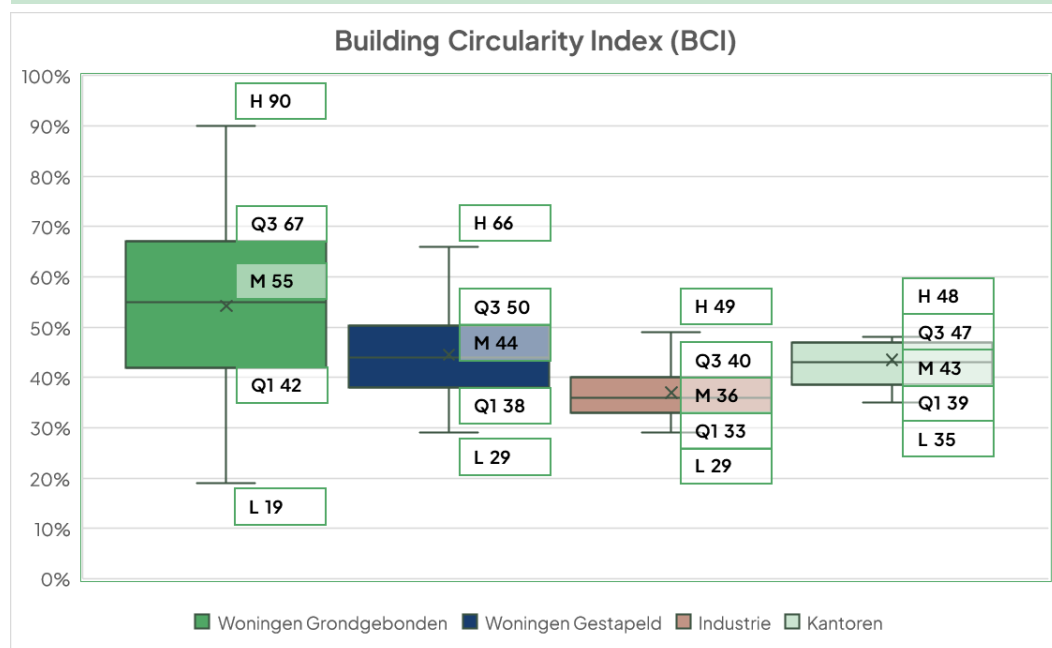
- Woningen grondgebonden: $\geq 55\%$;
- Woningen gestapeld: $\geq 50\%$;
- Kantoren: $\geq 55\%$.

Uit de resultaten blijkt dat het zeer goed mogelijk is losmaakbaar te bouwen en dit terug te zien is in de resultaten voor woningbouw. Kantoren blijven hierin achter. Ook liggen de grenswaarden bij kantoren dicht bij elkaar. Bij de ontwikkeling van kantoren liggen kansen voor verdere optimalisatie.

03.08 Building Circularity Index (BCI)

Uitleg:

De circulariteit van alle materialen (MCI) en de losmaakbaarheid (LI) samen in een gebouw maakt de circulariteitscore van het gebouw zelf, waarbij de Milieukosten Indicator (MKI) als wegingsfactor geldt. De circulariteitscore van het gebouw zelf wordt uitgedrukt in de **Building Circularity Index (BCI)**.

De Building Circularity Index (BCI) voor verschillende bouwtypen is hierboven weergegeven. De mate van spreiding laat zien wat op dit moment in de markt gangbaar is, en hoeveel er verbeterd kan worden. In de woningbouw, met name grondgebonden woningen, worden grote sprongen gemaakt op het gebied van circulariteit. Dit levert een grote spreiding op tussen de best scorende en de laagst scorende projecten. De hoogst scorende projecten vormen een goede benchmark voor nieuwe projecten.

04 Over BCI Gebouw

Dat ons klimaat verandert, is inmiddels geen geheim meer. Hoofdoorzaak hiervan zijn CO₂-emissies. De bouwsector is een heel grote vervuiler. Toch blijft de vraag naar vastgoed onverminderd hoog. Dat betekent dat wij in Nederland verplicht zijn op een verantwoorde manier met onze bouw om te gaan. De Nederlandse overheid stuurt in het bouwbesluit op deze impact.

Naast de wettelijk bepaalde MPG-norm (Milieuprestatie Gebouwen), wordt de bouw- en vastgoedsector gedreven door meerdere relevante indicatoren. Initiatieven zoals BREEAM en Cirkelstad laten zien dat actief sturen op CO₂-uitstoot, CO₂-opslag en circulaire prestaties als verantwoorde herkomst en losmaakbaarheid een integraal onderdeel vormen van het verduurzamingsvraagstuk in Nederland (en daarbuiten). Circulaire KPI's zijn dus cruciaal voor het behalen van duurzame doelen binnen de sector.

Met het sturen op circulaire KPI's zorgt de bouw- en vastgoedsector niet alleen voor een schoner bouwmilieu met minder uitstoot. Ook staat de sector hiermee aan de vooravond van een nieuw economisch model, waarvan schaarste van grondstoffen, demontage, hergebruik, een nieuwe marktwerking, terugname-afspraken met leveranciers en een op restwaarde gebaseerd financieringsmodel onderdeel uitmaken.

Iedere transitie ontwikkelt zich stapsgewijs. Het meten van de milieu-, CO₂- en circulariteitsprestaties van bouw materiaal geeft inzicht in de huidige status quo van onze vastgoedportefeuille op deze indicatoren én de haalbaarheid van ons ambitieniveau, die tot uiting komt in circulaire strategieontwikkeling en aanbestedingen.

BCI Gebouw is een veelgebruikt instrument om deze milieu-, CO₂- en circulariteitsprestatie van gebouwen te meten, te optimaliseren en te rapporteren vanaf ontwerpfase tot aan demontage.

BCI Gebouw omvat alle wettelijke en door de sector erkende rekenmethodieken en databases, zoals de Nationale Milieudatabase (NMD), Nibe en de unieke losmaakbaarheidsdatabase van Alba Concepts. Hiermee voldoet BCI Gebouw aan alle kwantitatieve inzichten die nodig zijn om te matchen aan CB'23, Het Nieuwe Normaal en om BREEAM-NL credits te onderbouwen.

BCI Gebouw wordt in verschillende fasen van het gebouw gebruikt.

Voor dit paper hebben wij louter resultaten van berekeningen in de ontwerp-, ontwikkel- en bouwfase gebruikt.

05 Hulp nodig?

BCI Gebouw is ontworpen om de bouw- en vastgoedsector te helpen bewuste keuzes te maken in onze bouwmaterialen en de manier waarop wij deze aan elkaar bevestigen. Niet alleen geeft het instrument inzicht in de huidige prestaties, ook biedt BCI Gebouw alternatieve materialen.

Zelf aan de slag met BCI Gebouw? Dat kan. BCI Gebouw biedt iedere maand een online trainingsprogramma, waarin zowel alle indicatoren worden behandeld als de trainees wegwijs worden gemaakt binnen het instrument zelf. Deze training duurt vier uur. Na afloop is iedere deelnemer wegwijs binnen BCI Gebouw. Voor kosten en aanmelden voor de [BCI Gebouw Training](#) verwijzen wij naar bcigebouw.nl.

Is er hulp gewenst bij het calculeren en optimaliseren van gebouwprestaties, bij het stellen van het juiste ambitieniveau voor uitvraag of rapportage of bij het interpreteren van de prestatiegegevens? Dan kan een BCI Gebouw Expert helpen. BCI Gebouw Experts zijn opgeleid om te helpen bij calculatie, optimalisatie en interpretatie en hebben bewezen te

kunnen adviseren op volledigheid, realisme en ambitie. Check bcigebouw.nl voor een overzicht van alle [BCI Gebouw Experts](#).

Nog niet in het bezit van een BCI Gebouw licentie? Informatie over de BCI Gebouw [Licentiebundels](#) staat beschreven op onze site of neem contact op met onze verkoopadviseurs via info@bcigebouw.nl.